

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

18. december 2020

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 66 (Alm. del) af 24. november 2020 stillet efter ønske fra Eva Kjer Hansen (V)

Spørgsmål 66

Vil ministeren redegøre for den isolerede BNP-effekt i 2025 af de initiativer, som regeringen har gennemført, som har en negativ effekt på BNP? Opgørelsen udledes i en tabel med en angivelse af det enkelte initiativ, der har en negativ effekt på BNP, og hvad BNP-effekten er i kroner af det enkelte initiativ og samlet set på tilsvarende måde som i svaret på FIU alm. del - spørgsmål 10.

Svar

Politiske tiltag kan påvirke strukturelt BNP – såvel positivt som negativt – via ændret arbejdsudbud (strukturel beskæftigelse) og ændret produktivitet. Ændringer i arbejdsudbuddet opgøres i fuldtidspersoner (afrundet til nærmeste 50 personer) og ændringer i produktivitet opgøres i mia. kr.

Samlet set vurderes politiske tiltag gennemført siden folketingsvalget i 2019 at reducere strukturelt BNP med ca. 0,5 pct. Vurderingen bygger på aftaler indgået frem til aftalen om en ny ret til tidlig pension. Et lavere arbejdsudbud reducerer strukturelt BNP med ca. 0,6 pct., mens højere produktivitet modsat øger strukturelt BNP med ca. 0,1 pct.

I *tabel 1* er vist de enkelte tiltag, der er gennemført siden folketingsvalget i 2019 og som ved ændringer i arbejdsudbuddet påvirker strukturelt BNP. Tiltagene vurderes samlet at reducere arbejdsudbuddet med i størrelsesordenen ca. 11.000 personer – svarende til en reduktion af strukturelt BNP med ca. 0,6 pct.

Det er navnlig den nye ret til tidlig pension, inkl. den udvidede adgang til seniorpension og finansieringselementer, der skønnes at reducere arbejdsudbuddet svarende til ca. 9.800 fuldtidspersoner i 2025. Indførelsen af den nye ret til tidligere pension skal imidlertid ses i lyset af den generelle forhøjelse af tilbagetrækningsalderen, der er indført med *Velfærdsaftalen, 2006* og *Aftale om senere tilbagetrækning, 2011*.

Regeringen anser aftalen om ret til ny tidlig pension som en afgørende faktor i forhold til at sikre den fremadrettede opbakning til de principper, der ligger bag velfærdsaftalen fra 2006, som blev gennemført af et bredt flertal i Folketinget, og som er afgørende for den finanspolitiske holdbarhed, den fremadrettede finansiering af velfærdssamfundet og som har betydelig virkning på BNP og beskæftigelse.

I de kommende år er det netop disse tilbagetrækningsaftaler, der bidrager til en stigning i arbejdsudbuddet og strukturelt BNP. I den seneste mellemfristede fremskrivning i *DK2025 – En grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning af danske økonomi*, august 2020 vurderes, at arbejdsudbuddet vil stige med i størrelsesordenen ca. 70.000 personer i perioden 2020-2025, når der tages højde for virkningen af aftalen om en ny ret til tidligere pension.

Den fremadrettede udvikling – inkl. virkningen af aftalen om tidlig pension – peger på en grundlæggende stærk økonomi. Det skal ikke mindst ses i sammenhæng med den reformindsats, som er gennemført over en meget lang årrække. Reformerne har medvirket til, at vi som samfund er blandt verdens mest velstående lande med høj beskæftigelse og lav strukturel ledighed. Dertil har de løbende forbedringer af strukturerne på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet haft betydning for vores samfunds evne til at imødegå selv alvorlige økonomiske tilbageslag som finanskrisen og senest coronakrisen.

Sunde offentlige finanser og lav offentlig gæld sikrer i den aktuelle krise styrken til at holde hånden under økonomien og danske arbejdspladser. De finanspolitiske tiltag med hjælpepakker og øvrige stimuli-tiltag skønnes isoleret set (vurderet på den flerårige finanseffekt) at understøtte BNP med i størrelsesordenen ca. 2,6 pct. i år, ca. 3,1 pct. til næste år og ca. 2,3 pct. i 2022 via efterspørgselsvirkninger.

Af *Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten* fremgår det, at regeringen blandt andet vil basere sin politik på en forudsætning om, ”at initiativer, der måtte reducere beskæftigelsen, modsvares af andre – men ikke nødvendigvis samtidige – tiltag, der som minimum øger beskæftigelsen tilsvarende”.

Herudover fremgår det også, at ”For at levere et velfærdsloft kræver det også at beskæftigelsen øges, så både de offentlige institutioner og de private virksomheder kan rekruttere de medarbejdere, de har brug for. Derfor vil en ny regering have som mål at øge beskæftigelsen udover det, der allerede forventes”.

Reformdagsordenen er ikke udtømt, men står over for at skifte karakter i de kommende år. Således vil et ensidigt fokus på traditionelle arbejdsudbudsreformer betyde, at der er store samfundsudfordringer, vi ikke får løst, *jf. Økonomisk Analyse, Behov for 2. generationsreformer (Finansministeriet, oktober 2020)*.

Tabel 1**Genneførte tiltag, der påvirker den strukturelle beskæftigelse siden folketingsvalget i 2019**

	Fuldtidspersoner 2025
FFL20, heraf	400
Midlertidigt børnetilskud ¹⁾	0
Fastholdelse af loft i aktiesparekontoen	-50
Forhøjelse af tobaksafgifterne	500
Aftaler om finansloven for 2020 (marginal effekt ift. FFL20), heraf	-1300
Annullering af loft over dobbeltuddannelse	-1.200
Afskaffelse af opholdskrav for ret til dagpenge	-350
Forhøjelse af tobaksafgifter til en pris på 55kr. i 2020 og 60 kr. i 2022 ^{2,3)}	400
Afgift på væsker til e-cigaretter	0
Lempeligere regler for elbiler	0
Forhøjelse af loft over aktiesparekontoen	50
Stramme beskatning af leasede firmabiler ⁴⁾	0
Tredobling af afgifterne på bæreposer og engangsservice	0
Forhøjelse af afgifter på væddemål og onlinekasino	-100
Indeksering af afgifter fra marts 2020	-50
Genindførelse af afgifter på PVC-folier (fordobling) og PVC og ftalater	0
Genindførelse af registreringsafgift på fly	0
Andre tiltag, heraf	-300
Dagpenge til selvstændige	-200
Sorgorlov	-100
Forhøjelse af energiafgiften for brændsler til rumvarme	-50
Nedsættelse af elvarmeafgiften	50
Modernisering af momsreglerne	50
Opkvalificeringsaftaler	0 ⁵⁾
Ny ret til tidlig pension	-9.800
I alt	-11.000
Isoleret BNP-virkning, mia. kr.	-14¼
Isoleret BNP-virkning, pct. af strukturel BNP	-0,6

Anm.: Tiltagene omfatter aftaler frem til Aftale om en ny ret til tidlig pension, oktober 2020. Virkningen af enkelte tiltag er afrundet til nærmeste hele antal 50 personer. Totalen er afrundet til nærmeste hele antal 100 personer. Der er undtagelsesvist medtaget del-elementer, som har virkning på under 100 personer. For en række initiativer vurderes en yderst begrænset eller fraværende virkning på arbejdsudbuddet. Disse initiativer er angivet med 0 for at synliggøre, at der er taget stilling til initiativets størrelse.

- 1) Der er negative strukturelle virkninger på kortere sigt. Den varige virkning skal ses i sammenhæng med at tiltaget er midlertidigt.
- 2) Inkl. forhøjelse af afgift på cigarillos mv.
- 3) Virkningerne på arbejdsudbud tager højde for forbrugs- og grænsehandelsgevinster som følge af en afgiftsforhøjelse
- 4) Forudsat virkning for aftaler, der indgås efter 1. januar 2020. Forudsat virkning for aftaler, der indgås efter 1. januar 2020.
- 5) 2025-virkningen opgøres til 0 personer, mens den varige virkning opgøres til -100 personer.

Kilde: Finansministeriet

Regeringen har derfor med nedsættelsen *Kommission for 2. generationsreformer, den nye reformvej* igangsat et arbejde med 2. generationsreformer, der blandt andet skal

medvirke til bedre integration af indvandrere på arbejdsmarkedet, nedbringelse af gruppen af passive unge og bedre overgang mellem uddannelse og job mv. Der er et vigtigt potentiale for øget beskæftigelse forbundet med sådanne reformer. Der er imidlertid ingen lette løsninger, og 2. generationsreformer kræver derfor et grundigt forarbejde.

I *tabel 2* er vist de tiltag, der påvirker produktiviteten og samlet set øger strukturelt BNP. Det er navnlig løftet af rammen for offentlige investeringer, der via et højere offentligt kapitalapparat øger produktivitet, men tiltagene i klimaaftalerne øger også samlet set produktiviteten.

Tabel 2
Gennemførte tiltag, der påvirker produktiviteten siden folketingsvalget i 2019

Tiltag	Mia. kr.
Finansloven 2020 (afgifter) ³⁾	-0,1
Klimaaftale for energi og industri og Klimaplan for grøn affaldssektor og cirkulær økonomi ³⁾	0,6
Løft af rammen for offentlige investeringer	1,8
I alt	2,3
I alt – i pct. af strukturelt BNP	0,1

Anm: Tiltagene omfatter aftaler frem til Aftale om en ny ret til tidlig pension, oktober 2020.1) En tredobling af afgiften på bæreposer og engangsservice, en forhøjelse af tobaksafgifterne, en stigning på afgiftssatsen på væddemål og onlinekasino samt indeksering af en række afgifter (tinglysningsafgiften, bekæmpelsesmidler, emballage, spildevand og råstofmaterialer). 2) En modernisering af produktions- og forbrugerbindinger, en forhøje rumvarmeafgift for fossile brændsler, en nedsætte elvarmeafgifter og et krav til affaldssortering af husholdningslignende affald.

Kilde: Egne beregninger.

Det skal afsluttende bemærkes, at der ikke foretages ikke en opregning til BNP for hver enkelt tiltags arbejdsudbudsvirkning, da de ofte hver især har en beskedent BNP-effekt som herudover er usikker. Der foretages imidlertid særskilte vurderinger af BNP-virkningen ved tiltag, der har større virkninger på arbejdsudbuddet – seneste i forbindelse med *Aftale om en ny ret til tidlig pension, 2020*, jf. *Svar på Finansudvalget spørgsmål nr. 10 af 12. oktober 2020*.

Denne praksis for vurdering politiske tiltags virkning på strukturelt BNP er helt uforandret i forhold til den praksis, der blev anvendt i vurderingen af den forrige regerings vækstmålsætninger. Her indgik ligeledes såvel positive som negative virkninger på strukturelt BNP.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov
Finansminister